

Аудандық олимпиаданың теориялық туры, 8 сынып.

1. Келесі ұғымдарға түсініктеме бер: экзарация, цирк, аллювий, сирокко, саба (межень). (Әр дұрыс жауапқа 2 балл. Барлығы 10 балл)
2. Батпақ Қазақстан табиғи кешендерінде жеткілікті таралмаған болып табылады. Ежелгі халықтар арасында батпақ қолайсыз кешен, түсініксіз құбылыс және тылсым әлем ретінде қолданылды. Қазіргі кезде шымтезектік алқапты «жарамсыз» жер қорына енгізді, ал кейбір ғалымдар батпақты «биогеоценоз дерті» деп атады, яғни оларды құрғақтандыру жолымен «жақсарту» өте қажет. Батпақтың табиғаттың маңызды бөлігі екендігін және адамзат өмірінде мәні бар екенін дәлелде. (Әр дұрыс жауап үшін 10 балл)

Табиғаттағы
рөлі _____

Адамзат өмірінде рөлі _____

Тест тапсырмалы (әрбір дұрыс жауапқа 1 балл)

1. Есімі 1492 жылы 12 қазан күнімен байланысы бар саяхатшыны таңданыз?
А. Ф.Магеллан
В. В.Беринг
С. Х.Колумб
D. Д.Кук
E. М.Лазарев
2. Меконг өзені бірнеше Оңтүстік – Шығыс Азия елдерінің аудандарымен ағып өтеді. Оның Еуропалық «егізі» деп атауға лайық су ағынын таңданыз.
А. Днепр
В. Днестр
С. Дон
D. Дунай
E. Дуэро
3. Қай жанасым «өзі өсіп жатқан жердегі «өсімдік-материк»» ұғымына дұрыс болып келеді?
А. секвойя – Солтүстік Америка
В. эвкалипт – Африка
С. бөтелкелі ағаш- Еуразия
D. баобаб- Аустралия
E. дұрыс жауап жоқ
4. Танымал теңіз жүзуші Ұлы географиялық ашылулар жасап, бірақ та соңына дейін не ашқанын түсінбей өткен. Ең алғаш болып осы тұжырымдамадан бірнеше жыл бұрын ашылған географиялық объектінің не екенін аңғарған оның жерлесін көрсетіңіз.
А. Л.Кабот
В. Х.Колумб
С. М.Поло
D. А. Веспуччи
E. Л.Гарibaldi

5. Африкадан неғұрлым қашық жатқан аралды (архипелаг) таңданыз.
- A. Занзибар
 - B. Мадейра
 - C. Әулие Елена
 - D. Кергелен
 - E. Реюньон
6. Үш дүние бөлігінің жағасын шайып жатқан теңізді көрсетініз.
- A. Арабия теңізі
 - B. Беринг
 - C. Қызыл
 - D. Жерорта
 - E. Тасман
7. Аталған масштабтардың қайсысы ең ірі болып табылады?
- A. 1:25000
 - B. 1:50000
 - C. 1:100000
 - D. 1:1000000
 - E. 1:5000000
8. Африканың ең ұзын өзенін таңданыз?
- A. Конго
 - B. Нигер
 - C. Ніл
 - D. Замбези
 - E. Сары
9. Өкілдері Солтүстік Америкада ең алғаш болып қоныстанған нәсілді таңданыз
- A. австралоидтер
 - B. европеоидтер
 - C. монголоидтар
 - D. негроидтар
 - E. аралас және ауыспалы нәсілдер
10. Аумағының 2% - ын көлдер қамтып отырған материкті таңданыз?
- A. Аустралия
 - B. Африка
 - C. Еуразия
 - D. Солтүстік Америка
 - E. Оңтүстік Америка
11. 315 градус азимуты бар румбты таңданыз?
- A. шығыс
 - B. солтүстік - шығыс
 - C. оңтүстік - шығыс
 - D. солтүстік - батыс
 - E. оңтүстік - батыс
12. Өртүрлі температура мен қысымы бар ауа массаларының арасындағы шекараны анықтайтын түсінікті көрсетініз?
- A. атмосфералық бөгет

- В. атмосфералық соғыс
- С. атмосферное бітім
- Д. атмосфералық тыл
- Е. атмосфералық фронт

13. Ағынсыз аймағының ауданы ең аз материкті танданыз?

- А. Аустралия
- В. Африка
- С. Еуразия
- Д. Солтүстік Америка
- Е. Оңтүстік Америка

14. Тереңдіктері бірдей нүктелерді қосатын қисық сызықты не деп атайды?

- А. изотермалар
- В. изобаралар
- С. изобаттар
- Д. градустық тор
- Е. изогиееттер

15. Ауа температурасының амплитудасының мәні минималды болатын жауапты көрсетініз:

- А. -16°C және $+16^{\circ}\text{C}$;
- В. $+3^{\circ}\text{C}$ және $+33^{\circ}\text{C}$
- С. -4°C және $+17^{\circ}\text{C}$
- Д. -24°C және -48°C
- Е. -13°C және $+16^{\circ}\text{C}$

16. Таудың шамамен алғандағы биіктігін көрсетініз, егер оның етегінде ауа температурасы $+16^{\circ}\text{C}$ – ты құраса, ал шыңында -8°C болғанда:

- А. 1,3 км
- В. 4 км
- С. 24 км
- Д. 400 м
- Е. 6 км.

17. Бұл ағаш өзінің ерекше пропорцияларымен танымал. Ол әлемдегі аса жуан ағаштардың бірі – орташа шеңбер діңі 9 - 10 м болғанымен оның ұзындығы небәрі 18-25 м (1991 жылғы " Гиннесс рекордтар кітабында" диаметрі 54,5м болатын ағаш туралы жазылған.). Үстіңгі жағы диаметрінде 38 м-ге дейін ұшыр крона құрап отырған діңі жуан, тіпті горизонтальді бұтақтарға бөлінеді. Құрғақ кезеңдерде, қыста ағаш жапырақтарын тастаған кезде ол түбірі үстімен өсіп жатқан күлкілі түр қалыптастырады. Қай ағаш туралы түсінік болып жатыр:

- А. баобаб
- В. эвкалипт
- С. вельвичия
- Д. секвойя
- Е. саяхатшы ағашы

18. Нұра өзені қай көлге келіп құяды?.

- А. Теңіз
- В. Шалкар
- С. Балқаш
- Д. Арал теңізіне
- Е. Каспий теңізіне

19. Арыстанды – Қарабас желінің географиялық орналасуын анықтаныз.
- A. Қаратау
 - B. Іле Алатауы
 - C. Ұлытау
 - D. Алтай
 - E. Жоңғар Алатауы
20. Аталған өзеннің қайсысы толығымен Қазақстан аумағына еніп отыр
- A. Ешім
 - B. Шу
 - C. Іле
 - D. Тобыл
 - E. Нұра
21. Солтүстік Америка материгінің ең жоғарғы нүктесі - Мак-Кинлинің қазіргі тандағы атауын көрсетініз
- A. Денели
 - B. Рейнир
 - C. Логан
 - D. Мак-Артур
 - E. Попокатепетль
22. Қазақстанның қай аймағында мангр ормандары өседі
- A. Каспий маңы
 - B. Арал маңы
 - C. Балқаш маңы
 - D. Қорғалжын көлі маңы
 - E. Ешқайда
23. Қай өзен бойымен ҚР және ҚХР шекарасы өтеді
- A. Қорғас
 - B. Текес
 - C. Күнгес
 - D. Емел
 - E. Ұрджар
24. Дала зонасының ең ірі құсы (16 кг)
- A. Тырна
 - B. Құр
 - C. Дуадақ
 - D. Безгелдек
 - E. Бұлдырық
25. Қандай ауа массалары Батыс Қазақстан климатының қалыптасуына әсерін тигізеді?
- A. батыс тасымалы, арктикалық ауа массалары, тропикалық ауа массалары және циклогенез
 - B. Каспий теңізі, азия антициклоны, арктикалық ауа массалары
 - C. тропикалық ауа массалары
 - D. тропикалық массаларының қоңыржай белдеуі, тропикалық ауа массалары
 - E. барлығы
26. Каспий теңізінің Солтүстік Мұзды Мұхитымен байланысы бар екенін көрсететін теңіз жануары:
- A. Сойдактісті табын

- В. Итбалық
- С. Теңбіл балық
- Д. Дельфин
- Е. Теңіз мысығы

27. Қай кезеңде Сарыарқаның оңтүстік бөлігінде су шығының максимумы байқалады?

- А. күзде
- В. жазда
- С. көктем соңында
- Д. қыста
- Е. Көктемде

28. Жер қай планеталар арасында орналасқан?

- А. Юпитер және Сатурн
- В. Шолпан және Сатурн
- С. Шолпан және Марс
- Д. Марс және Плутон
- Е. Меркурий және Плутон

29. Фён-желі Альпі тауларында қай бағытта соғады?

- А. Таудан аңғарға қарай
- В. Тау мұздықтарының бойында
- С. Көлдерден тауға қарай
- Д. Тау мұздықтарымен көлденең
- Е. фен-желі Альпі тауында соқпайды

30. Жылдың қай маусымында ҚР аумағында азия антициклоны әсер етеді?

- А. Қыс
- В. Көктем
- С. Жаз
- Д. Күз
- Е. Ешқандай маусымда

Теоретический тур районной олимпиады, 8 класс.

3. Дайте определение следующим понятиям: экзарация, цирк, аллювий, сирокко, межень. (2 балла за каждый правильный ответ. Итого 10 баллов)

4. Болота в Казахстане не являются достаточно распространёнными природными комплексами в Казахстане. Издревле в народе болота пользовались дурной славой, олицетворялись с мрачным и таинственным миром. В наши дни торфяные массивы заносили в фонд «бросовых» земель, а некоторые учёные называли болота «болезнью биосферы», которую необходимо «лечить» путем осушения. Докажите, что болота являются исключительно важной частью природы и имеют значение для человека. (10 баллов за правильный и подробный ответ)

Роль в природе _____

Значение для
человека _____

Тестовые задания

(1 балл за каждый правильный ответ)

3. Выберите путешественника, с именем которого связана дата 12 октября 1492 года?
- A. Ф.Магеллан
 - B. В.Беринг
 - C. Х.Колумб
 - D. Д.Кук
 - E. М.Лазарев
4. Река Меконг протекает по территории нескольких государств Юго-Восточной Азии. Выберите водоток, который можно назвать ее европейским «близнецом».
- A. Днепр
 - B. Днестр
 - C. Дон
 - D. Дунай
 - E. Дуэро
3. Какое соответствие «растение-материк, на котором оно произрастает является верным»?
- A. секвойя – Северная Америка
 - B. эвкалипт – Африка
 - C. бутылочное дерево- Евразия
 - D. баобаб- Австралия
 - E. ни одно соответствие не является верным
15. Известный мореплаватель совершил великое географическое открытие, но до конца своей жизни так и не понял, что он открыл. Выберите имя его земляка, который первым догадался, что собой представляет географический объект, открытый за несколько лет до этого предположения.

- А. Л.Кабот
 - В. Х.Колумб
 - С. М.Поло
 - Д. А. Веспуччи
 - Е. Л.Гарibaldi
16. Выберите остров (архипелаг), который наиболее удален от Африки.
- А. Занзибар
 - В. Мадейра
 - С. Святой Елены
 - Д. Кергелен
 - Е. Реюньон
17. Выберите море, омывающее берега трех частей света.
- А. Аравийское
 - В. Берингово
 - С. Красное
 - Д. Средиземное
 - Е. Тасманово
18. Какой из представленных масштабов самый крупный:
- А. 1:25000
 - В. 1:50000
 - С. 1:100000
 - Д. 1:1000000
 - Е. 1:5000000
19. Выберите самую протяженную реку Африки
- А. Конго
 - В. Нигер
 - С. Нил
 - Д. Замбези
 - Е. Оранжевая
20. Выберите расу, представители которой изначально заселили Северную Америку.
- А. австралоиды
 - В. европеоиды
 - С. монголоиды
 - Д. негроиды
 - Е. смешанные и переходные расы
21. Выберите материк, на котором озера занимают около 2% территории.
- А. Австралия
 - В. Африка
 - С. Евразия
 - Д. Северная Америка
 - Е. Южная Америка
22. Выберите румб, имеющий азимут 315 градусов
- А. восток
 - В. северо-восток
 - С. юго-восток
 - Д. северо-запад

- Е. юго-запад
23. Выберите понятие, которое определяется как граница между двумя воздушными массами с различной температурой и влажностью.
- А. атмосферная баррикада
 - В. атмосферная война
 - С. атмосферное перемирие
 - Д. атмосферный тыл
 - Е. атмосферный фронт
24. Выберите материк с наименьшей площадью бессточных областей
- А. Австралия
 - В. Африка
 - С. Евразия
 - Д. Северная Америка
 - Е. Южная Америка
25. Линии, соединяющие точки с одинаковыми глубинами, называют:
- А. изотермы
 - В. изобары
 - С. изобаты
 - Д. градусная сетка
 - Е. изогипсы
15. Укажите ответ, где значение амплитуды температуры воздуха будет минимальной:
- А. -16°C и $+16^{\circ}\text{C}$;
 - В. $+3^{\circ}\text{C}$ и $+33^{\circ}\text{C}$
 - С. -4°C и $+17^{\circ}\text{C}$
 - Д. -24°C и -48°C
 - Е. -13°C и $+16^{\circ}\text{C}$
20. Определите примерную высоту горы, если известно, что у ее подножия температура воздуха составила $+16^{\circ}\text{C}$, а на ее вершине -8°C :
- А. 1,3 км
 - В. 4 км
 - С. 24 км
 - Д. 400 м
 - Е. 6 км.
21. Это дерево знаменито своими необычными пропорциями. Оно одно из самых толстых деревьев в мире — при средней окружности ствола 9—10 м, его высота всего 18-25 м (в "Книге рекордов Гиннеса" за 1991 г. рассказывается о дереве диаметром целых 54,5 м.). Наверху ствол разделяется на толстые, почти горизонтальные ветви, образующие большую, до 38 м в диаметре, крону. В сухой период, зимой, когда дерево сбрасывает листву, он приобретает курьезный вид дерева, растущего корнями вверх. О каком дереве идет речь:
- А. баобаб
 - В. эвкалипт
 - С. вельвичия
 - Д. секвойя
 - Е. дерево путешественника
22. В какое озеро впадает река Нура.
- А. Тенгиз

- В. Шалкар
- С. Балкаш
- Д. Аральское море
- Е. Каспийское море

23. Определите географическое местоположение местного Арыстанды-Карабаского ветра.

- А. Каратау
- В. Заилийский Алатау
- С. Улытау
- Д. Алтай
- Е. Жонгарский Алатау

20. Какая из указанных рек полностью находится на территории Казахстана.

- А. Ишим
- В. Чу
- С. Или
- Д. Тобол
- Е. Нура

21. Укажите современное название высшей точки материка Северная Америка - Мак-Кинли.

- А. Денели
- В. Рейнир
- С. Логан
- Д. Мак-Артур
- Е. Попокатепетль

22. Где на территории РК произрастают мангровые леса

- А. Прикаспий
- В. Приаралье
- С. Прибалхашье
- Д. Оз. Кургальджин
- Е. Нигде

23. По какой реке проходит граница между РК и КНР

- А. Хоргос
- В. Текес
- С. Кунгес
- Д. Эмель
- Е. Урджар

24. Самая крупная птица степной зоны (16 кг)

- А. Журавль
- В. Куропатка
- С. Дрофа
- Д. Стрепет
- Е. Тетерев

25. Какие воздушные массы влияют на формирование климата Западного Казахстана

- А. западный перенос, арктические воздушные массы, тропические воздушные массы и местный циклогенез
- В. Каспийское море, азиатский антициклон, арктические воздушные массы
- С. тропические воздушные массы
- Д. тропические массы умеренного пояса, тропические воздушные массы

Е. все вместе

26. Морское животное, свидетельствующее о связи Каспийского моря с Северным Ледовитым океаном:

А. Морж

В. Тюлень

С. Нерпа

Д. Дельфин

Е. Морской котик

27. В какой период наблюдается максимум водного расхода в реках южной части Сарыарки

А. осенью

В. летом

С. в конце весны

Д. зимой

Е. Весной

28. Между какими планетами находится планета Земля?

А. Юпитер и Сатурн

В. Венера и Сатурн

С. Венера и Марс

Д. Марс и Плутон

Е. Меркурий и Плутон

29. В каком направлении дует фён-ветер в Альпах?

А. С гор в долины

В. Вдоль горных ледников

С. С озёр в горы

Д. Поперёк горных ледников

Е. фен-ветер не дует в Альпах

30. В какое время года на территории РК действует азиатский антициклон

А. Зима

В. Весна

С. Лето

Д. Осень

Е. Ни в какое

Итого: 30 баллов

ИТОГО: 50 БАЛЛОВ

